

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.7:330.4

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.19>**Наконечна О.С.**кандидат економічних наук, доцент
Міжнародний університет фінансів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2582-3535>**Михайлик О.М.**кандидат економічних наук, доцент
Міжнародний університет фінансів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0526-1130>

FINTECH В БАНКІВСЬКОМУ БІЗНЕСІ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ

У дослідженні здійснено оцінювання сучасного стану фінтех-розвитку глобального банківського бізнесу, проаналізовано рівень проникнення FinTech-послуг на ринки іноземних країн та виявлено тенденції сучасного глобального інвестування у фінтех-компанії. Виділено основні фактори, які сприяли виникненню і розвитку FinTech та притаманні виключно для України, серед яких: розвиток технологій і інновацій, удосконалення правового та регулятивного середовища, доступ до ринку капіталів, пошук альтернативних шляхів фінансування банківського бізнесу, кваліфікація. Встановлено, що успішними та перспективними напрями розвитку банківського бізнесу в Україні є штучний інтелект, відкритий банкінг, блокчейн та цифровий банкінг. З метою виявлення перспектив подальшого просування банківського бізнесу проведено SWOT-аналіз розвитку цифрового банкінгу в Україні. Також сформовано адаптаційну схему впровадження фінтех-інновацій в банківництві, описано особливості процедури розробки банківських інноваційних продуктів та послуг. Визначено основні переваги інтеграції фінтех-рішень в банківські сервіси та окреслено потенційні можливості розвитку банківського бізнесу на фінтех-ринку України.

Ключові слова: фінтех-послуги, фінтех-компанії, банківські фінтех-рішення, штучний інтелект, відкритий банкінг, блокчейн, цифровий банкінг.

Постановка проблеми. Сучасні інноваційні технології активно проникають у фінансовий сектор як світу так, і окремої країни. Це безпосередньо пов'язано з тим, що споживачі та клієнти прагнуть отримати більш зручні та мобільні фінансові послуги. Трендовим явищем останнього десятиліття на глобальному ринку є активний розвиток нефізичних каналів обслуговування, альтернативних платіжних продуктів на базі інноваційних технологій, запровадження нових способів взаємодії з потенційними клієнтами. Прогноз консалтингової групи BCG (Boston Consulting Group) вказує на те, що найближчі 5 років 30% світового корпоративного банкінгу буде проходити через цифрові канали. Банки як активні учасники ринку повинні відповісти умовам сьогодення.

Розвиток технологій штучного інтелекту, обробки великих даних, нових аналітичних інструментів і хмарних сервісів сприяє переходу на новий рівень якості обслуговування клієнтів, появі нових ринків і бізнес-можливостей для банків та інноваційних підприємств, посилює конкурентне середовище. Водночас просування фінансових технологій в окремих екосистемах є новим викликом для більшості банківських установ і створює для них загрозу втрати ринкових позицій за умови недостатньо продуманого їх використання.

З огляду на такі обставини для прогнозування напрямків розвитку сфери фінансових послуг банків в новому цифровому конкурентному середовищі постає необхідність у дослідженні практики застосування фінансових технологій в банківській сфері України, та визначення їх потенційних можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням особливостей впровадження фінтех-рішень у фінансовій та банківській сферах займалися, як іноземні так і вітчизняні науковці. До іноземних дослідників можна віднести таких авторів: П. Шуефель, Г. Дорфлейтнер, Л. Хорнуф, М. Шмітт, М. Вебер, К. Леонг, А. Санг, Р. Тейгленд, С. Інграм, Н. Морозко, В. Діденко, Дж. Барберіс, Дж. Лернер, П. Туфано, Р. Левін, П. Роуз, Дж. Ф. Сінкі та інші.

Серед вітчизняних вчених варто виділити наукові роботи Г. Азаренкової, О. Барановського, С. Волосович, Л. Дудинець, М. Диба, О. Кошєєв, Л. Кузнецової, С. Леонова, В. Міщенко, А. Мазаракі, С. Осадчий, М. Тарасюк, Г. Поченчук. Науковці вивчали окремі аспекти теорії та практики впровадження фінансових інновацій в банківський бізнес України з урахуванням ризиків, невизначеності та можливостей. Дослідженням фінтех-галузі займаються також і різноманітні інституції такі як Міжнародний інститут розвитку

менеджменту, Міжнародна асоціація страхових наглядачів, Ernst & Young, Deloitte, Агентство США з міжнародного розвитку та інші.

Однак в наявних наукових розробках не повною мірою показано сучасні тенденції та дієві практики розробки та просування фінансових технологій банків в умовах цифровізації та диджиталізації економіки.

Мета статті – полягає у дослідженні сучасного стану, передумов та перспектив розвитку глобального банківського фінтех-ринку, обґрунтуванні особливостей впровадження фінансових інноваційних технологій та їх потенційних можливостей просування у банківський бізнес України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінтех індустрія – це певна синергія фінансової системи та сучасних технологій, яка активно змінює ринок фінансових послуг. Банківські установи відіграють визначну роль у її встановленні, як на глобальному, так і національному рівні. Особливості розвитку фінтех-послуг у сфері банківського бізнесу України напряду пов'язані зі світовими тенденціями на ринку.

Дослідження сучасного стану світового ринку FinTech у банківському секторі свідчить про зростання вимог до капіталу банків, до системи управління ризиками та до реалізації програми KYC (ідентифікації клієнтів) та AML (процедура боротьби відмивання грошей). Передумови розвитку фінансових технологій в глобальному банківському бізнесі представлено на рис. 1.

Індикатор рівня проникнення фінтех-послуг на глобальний ринок, вказав на те, що лідирують ринки розвинених країн (Великобританія, Гонконг, Сингапур, США, Австралія, Канада та США). В середньому в цих країнах 60% споживачів користуються двома і більше

технологічними платформами чи послугам, і лише 4% не користуються жодним з них [2]. Тобто завдяки сучасному програмному та апаратному забезпеченню та мережам фінтех спонукає споживачів до використання нових розробок.

Світова статистика вказує на те, що понад 89% споживачів знають про існування мобільних платіжних систем, 82% обізнані про P2P-платежі та небанківські грошові перекази.

Провідна позиція серед сегментів фінтех-сервісів належить грошовим переказам та платежами, 75% користуються як мінімум одним сервісом з цієї категорії. Досить активно розвивають такі фінансові технології, як цифрові й однорангові платежі, однорангове кредитування, краудфандинг і краундвестинг, ризик-менеджмент, аналіз BigData і прогнозне моделювання, технології безпеки [2].

Впливовим фактором розвитку глобального фінтеху є його фінансове забезпечення. Міжнародні інвестиції в FinTech у 2020 році становили 105,3 млрд дол. (2 861 угод), що на 37% (або на 62,7 млрд дол.) менше у порівнянні з 2019 роком (рис. 2) [3, с. 8].

Як показало дослідження, попри зростання частки фінансових ресурсів приватних інвесторів, ангельських інвестицій та венчурних фондів, головним джерелом для фінансування FinTech-компаній залишаються власні кошти.

Відомо, що банки можуть інтегрувати свої фінтех-рішення шляхом партнерства, акселерації підряду та поглинання. Найдієвішою стратегією взаємовідносин банків і фінтех-компаній є не конкурентна боротьба, а використання різних взаємовигідних варіантів співпраці. Підтвердженням цього є останні результати досліджень компанії «Mastercard», які показують що

Рисунок 1 – Основні передумови розвитку фінансових технологій в банківському секторі

Джерело: [1, с. 125]

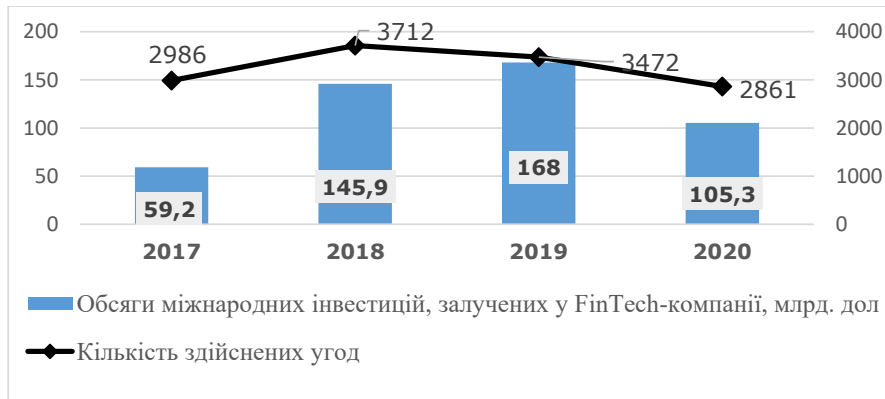

Рисунок 2 – Сукупні обсяги інвестицій у FinTech-компанії за 2017-2020 рр., млрд дол.

Джерело: [3]

близько 90% банків і 75% фінтех-компаній світу прагнуть співпрацювати в майбутньому, 58% банкірів розглядають можливість впровадження фінтех-інновацій, 71% банків мають намір купувати вже готові фінтех-рішення [4].

Відомими прикладами успішної співпраці фінтех-компаній та банківського бізнесу в глобальному розрізі є: запровадження фінансово-інноваційної програми ING Fintech Village та створення інвестиційного фонду для розвитку стартапів у розмірі 300 млн євро від банку ING, The Village by CA – інвестиційний фонд для стартапів розміром понад 100 млн євро від банку Credit Agricole, власний бізнес інкубатор, акселератор Fintech Boost of L'Atelier та інвестиційний хаб We Are Innovation від BNP Paribas, програми для бізнес-стартапів Elevator Lab partnership program, Elevator Lab Challenge та Elevator Lab Bootcamp від групи Raiffeisen, Citi FinTech Open Innovation Challenge, Global API Developer Hub, Innovation Lab від Citi bank [5]. Найбільш яскраві та сучасні фінтех-продукти співпраці банків та фінтех компаній представлено на рис. 3.

Аналіз фінтех-сегментів глобального фінансового ринку визначив, що за вартістю транзакцій на першому місці знаходяться цифрові платежі, далі управління особистими фінансами та кредитування (рис. 4).

За географічною ознакою Азія має найвищий рівень цифрової трансформації в банківництві. Країни Європи, такі як Швейцарія, Франція, Великобританія, Мальта, Люксембург теж активно використовують такі платежі [7].

З прийняттям у 2018 році Payment Services Directive 2 та PSD 2 на фінансовому ринку активно розвивається технологія відкритого банкінгу (Open Banking) в результаті якої кардинально змінюється екосистема фінансових ринків і банки перетворюються на нових операторів фінансових послуг [7]. Згідно з даними World Fintech Report 2019 на рівень готовності банків та фінтех компаній до впровадження відкритого банкінгу впливають такі чинники як: кадровий потенціал, достатність фінансування, адекватність інструментів безпеки, технологічна відповідальність та відповідність регуляторним правилам [8].

Трендовим явищем на глобальному фінансовому ринку є перехід найбільших світових банків до «Від-

критого X банкінгу» (Open X). Важливим показником в процесі його запровадження є визначення темпів його адаптації за допомогою EY Open Banking Opportunity Index, очолюють цей рейтинг Великобританія та Китай. Великобританія є глобальним фінтех-хабом та лідером в розробці стандартів у сфері регулювання фінтеху. Систему Open API успішно імплементували дев'ять найбільших банків, серед яких Royal Bank of Scotland, Santander, Barclays, HSBC та Lloyds [9]. У перспективі нова технологія сприятиме створенню економіки спільної участі (sharing economy), формуванню інтегрованого ринку зі спеціалізованими ролями для кожного учасника, організації можливості безперервного обміну даними та послугами, покращенню якості послуг, задоволенню клієнтів, зменшенню шахрайства та підвищенню масштабованості [10].

Результати дослідження перспектив подальшого фінтех-розвитку глобального банківського бізнесу вказали на те, що конкуренція з фінтех-компаніями може призвести до втрат традиційних транзакційних доходів, клієнтської бази та перерозподілу ліквідності. Всі ці зміни можуть викликати монополізацію та фрагментацію ринку великими компаніями в яких є значні бюджети на фінтех-розвиток. Основні сегменти банківського ринку, які постраждають внаслідок таких змін – це корпоративний, роздрібний, інвестиційний банкінг, інфраструктурні проекти, банківські транзакції та платежі. Прогнози на наступні 10 років свідчать про те, що банки можуть втратити до 60% прибутку на користь нових гравців на фінансовому ринку.

Діагностування українського банківського фінтех-ринку виявило, що розвиток банківського бізнесу в Україні та світі кардинально відрізняється і суперечить світовим тенденціям. Це пояснюється тим, що банки України приймають цифрову трансформацію не як можливість, а як «паралельну реальність». Причинами такого ствердження є те, що банки мають дуже низький рівень участі в капіталі фінтех-компаній (87% банків не мають акцій фінтех компаній), обмежений досвід роботи членів правління в фінтех-галузі, половина банків навіть не має розробленої інноваційної стратегії [11].

Саме відсутність сталої фінтех-екосистеми, незначна чисельність спеціалістів на ринку, низька частка

Рисунок 3 – Сучасні фінтех-продукти співпраці банків та фінтех компаній

Джерело: [6]

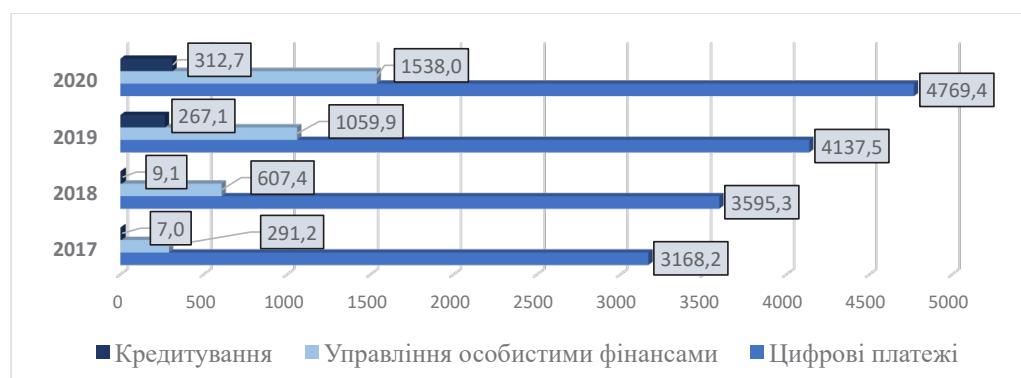

Рисунок 4 – Головні фінтех-сегменти за вартістю транзакцій, млн дол.

Джерело: [7]

фінансово-обізнаного населення, недостатнє покриття країни широкодіагностичним доступом до інтернету, негнучке регулювання в певних сферах, низька інвестиційна привабливість для зовнішніх інвесторів та відплив капіталу в умовах пандемії через рецесію є факторами стримування розвитку банківського бізнесу в Україні.

Реалії вітчизняного банківського бізнесу вказують на те, що у своїй діяльності банки насамперед удосконалюють ІТ-напрями для підвищення рівня захищеності даних клієнтів та самого банку від кібератак та мінімізації операційних витрат, а вже потім реалізацію інших фінтех-можливостей.

Всупереч тому, що в країні існує велика кількість фінтех-компаній, які активно пропонують споживачам свої продукти, банки все одно мають більше конкурентних переваг. Результати опитування топ-менеджерів фінансового сектору щодо оцінювання ключових переваг банків у порівнянні з фінтех-компаніями мають такий вигляд: 21% – довіра споживачів; 18% – стійкі відносини з клієнтами; 18 – стійкий ризик менеджмент; 16 % – клієнтська база даних; 13% – можливість пропозиції більшої кількості послуг в одному місці; 13% – масштаб операцій [12].

Найбільшим попитом серед сервісів фінтех-рішень, які постачаються банкам, користуються послуги карткових платежів й розробки та обслуговування програмного забезпечення бек-офісів [13].

Як на глобальному ринку, так і в Україні більшість банківських установ активно залучені в спільні проекти з фінтех-компаніями чи планують співпрацю в майбутньому. Такі моделі співпраці надають можливість банкам знизити інвестиційні витрати та мінімізувати ризики. Дослідження Національного банку України та Асоціації фінансових технологій України щодо того, наскільки вітчизняні банки залучені до співпраці

з фінансово-технологічними компаніями вказали на те, що всі банки-респонденти співпрацюють з фінтех-проектами чи готуються їх запустити (табл. 1) [14].

У більшості випадків вони проводять спільні проекти, ніж створюють особисті центри інновацій, хоча і така стратегія є на ринку. Встановлено, що практично всі респонденти уникають інвестицій в стартапи. Варто зазначити, що 63% проектів банки фінансують власними ресурсами й всі вони пройшли точку беззбитковості.

Вказані банківські установи мають власні акселераційні програми (Alfa Digital, POPCORP, Raiffeisen Digital HUB, Open Banking Lab) та активно розробляють банківські фінтех-продукти (Airpay, IPay, LigPAY, QR-ПЛАТЕЖІ, Приват24, Чат-бот «Онлайн помічник», Ощад PAY, Ощад 24/7, Aifa-mobile, ПУМБ online, ПУМБ mobile, UKRSIB online, Raiffeisen Pay, Raiffeisen Online, OTP Smart) (табл. 2).

Розглянемо детальніше приклади співпраці банків з різними фінансовими компаніями.

1. АТ КБ «ПриватБанк» є одним із найінноваційніших банків світу. Серед його інноваційних продуктів можна виділити такі: 1) зручний мобільний додаток, «Приват24», який ототожнюють з інтернет-магазином, що пропонує систему із 19 мобільних додатків; 2) FacePay24; 3) кнопка PrivatPay; 4) додаток «Мої вклади» – інновація в депозитній сфері. В стадії розробки знаходиться система поведінкової біометрії, яка аналізуватиме близько 300 критеріїв, і поступово впроваджується система «Магазини та АЗС замість банкоматів».

2. АТ «Перший український міжнародний банк» (ПУМБ) з 2010 року пропонує послуги онлайн-банкінгу, з 2011-го – мобільний додаток iPUMB. У 2018 році банк запустив інтернет-банкінг у Вайбер ПУМБ. Банк розширив функціонал банкінгу в месен-

Таблиця 1 – Залученість банків до співпраці з фінтех-компаніями

Банк	Спільні проекти			Власна розробка інвестиційних проектів			Власна інкубація/акселерація			Інвестиції в стартапи		
	ні	плн	так	ні	плн	так	ні	плн	так	ні	плн	так
Приватбанк	+					+		+		+		
Ощадбанк			+		+		+			+		
Укргазбанк			+			+	+			+		
Райффайзен банк			+			+		+		+		
Альфа банк			+			+	+			+		
УКРСІББАНК			+	+	+				+	+		
ПУМБ			+			+	+			+		
Креді Агріколь		+				+		+		+		
ОТР Банк			+		+				+	+		
Таскомбанк		+				+	+			+		
Мегабанк			+			+	+			+		

Таблиця 2 – Взаємодія банків України з фінтех-продуктами

Банк	Банківські фінтех-продукти	Акселераційні програми	Проекти фіналістів акселерації
Укрсиббанк	UKRSIB online	POPCORP	Ukrsibor чат-боти
ОТП Банк	OTP Smart	Open Banking Lab	YouScore bNesis-Coiny Pay Future Agro Finance
Райффайзен Банк	Raiffeisen Pay, Raiffeisen Online	Raiffeisen Digital HUB	відсутні
Альфа-банк	Aifa-mobile	Alfa Digital	відсутні
ПУМБ	ПУМБ online, ПУМБ mobile	відсутні	відсутні
ПриватБанк	Airpay, IPay, LigPAY, QR-платежі, Приват24	відсутні	відсутні
Ощадбанк	Чат-бот «Онлайн помічник» Ощад PAY, Ощад 24/7	відсутні	відсутні

джерех, додавши можливість клієнтам користуватися депозитним конструктором.

3. АТ «Альфа-Банк» активний учасник інноваційного ринку банківських послуг, входить в 50 інноваційних компаній України. Серед його фінтех-рішень можна виділити такі: 1) послуга онлайн-банкінгу Alpha Mobile Banking; 2) «ОК, Альфа» – інтернет-банкінг для підприємців; 3) емісія платіжних карток без нанесення на них жодної інформації; 4) обручка, яка містить усю інформацію про платіжну картку.

4. АТ «Ощадбанк» визначений як «найтехнологічніший банк» серед восьми банків-конкурентів. Серед його інноваційних рішень слід виокремити: 1) мобільний додаток «Ощад24/7»; 2) вхід до мобільного додатка за відбитком пальця або скануванням обличчя; 3) автоматичне підставлення СМС-кодів для підтвердження операцій на пристроях Андроїд; 4) спрощене здійснення платежів; 5) сповіщення про необхідність сплати платежів.

5. Monobank – це онлайн-платформа, яка прив'язана до Universal. Інноваційні рішення цього банку такі: 1) кешбек-сервіс; 2) динамічний CVV2 код і відстежування P2P платежів через POS-термінал, яка допомагає клієнтам банку уникати непередбачуваних комісій при оплаті; 3) опція накопичення коштів «Банка»; 4) розподіл рахунку; 5) випуск карток без нанесення жодної інформації.

Проаналізувавши різноманітні дослідження у сфері FinTech, можна наразі виокремити багато напрямків розробок і впровадження FinTech у банківському секторі в Україні, проте найбільш вдалим прикладами та потенційними для застосування за останні роки є: штучний інтелект; відкритий банкінг; блокчейн; цифровий банкінг.

Штучний інтелект – один із перспективних напрямів подальшого розвитку інформаційних систем та фінансових технологій України. Прогнози свідчать про те, що до 2030 року банківській галузі вдасться заощадити близько 1 трлн доларів за допомогою використання штучного інтелекту [15]. Прикладом успішного втілення проєктів із застосуванням штучного інтелекту є колаборація Райффайзен Банку Аваль та VISA – чат-бот «Консьерж-сервіс Бізнес Банкінг», основним призначенням якого є надання консультацій із юридичних і організаційних питань [16].

Визначено, що розвиток штучного інтелекту для банківського бізнесу України мінімізує витрати, підвищує ефективність та дохід, продуктивність та якість наданих послуг. Окрім того, штучний інтелект надає

можливість провести перехід до більш персоналізованого надання послуг. Одним із найбільш популярних напрямків штучного інтелекту є робото-консультування, адже, крім того, що воно може бути використане для різноманітних цілей, таких як запобігання шахрайству або управління ризиками, такий вид послуг є значно дешевшим, у порівнянні з класичним фінансовим консультуванням.

Подібну мету щодо більшої зорієнтованості послуг на клієнтів має система відкритого банкінгу. Основна мета відкритого банкінгу полягає у підвищенні якості обслуговування клієнтів та створенні нових програм і послуг на основі отриманих клієнтських даних.

У 2019 році Національний банк України спільно з учасниками фінансового ринку розпочав роботу із розробки концептуальних змін банківського бізнесу. Результатом стало прийняття у 2021 році Законом України «Про платіжні послуги», що дає можливість втілити до кінця 2022 р. концепцію Open Banking, інтегровану з сучасною платіжною інфраструктурою, яка буде побудована на міжнародних стандартах (ISO 20022) [17].

Блокчейн вважається однією із найважливіших інноваційних технологій в різних галузях. В Україні банківські установи перебувають на ранніх етапах прийняття блокчейну. Вони або зосереджуються на розробці своєї власної блокчейн-стратегії, або працюють над доказами ефективності блокчейну в цілому. Прикладом застосування технології блокчейну в Україні став випуск Національним банком України у 2018 році в обіг обмеженого обсягу власної цифрової валюти на основі блокчейн-технології – електронної гривні [17].

Неможливо не відмітити, що й український, і світовий банкінг трансформується, нові технології змінюють не лише спосіб управління грошима, а й метод ведення банківського бізнесу. Нині відбувається частковий перехід від традиційного банкінгу до цифрового. Український банківський бізнес, як і світовий, трансформується та переходить до цифрового формату.

Дослідження банківської практики вказують на три основні фактори зростання такої тенденції. По-перше, мобільний банкінг зручніший та допомагає зекономити користувачу час. По-друге, він є доволі доступним завдяки тому, що 65% населення світу мають смартфон. По-третє, мобільні додатки спрощують і дешевляють процес виконання транзакції, тим самим знижуючи витрати банку [18]. Прогнозні дані свідчать про те, що до кінця 2022 року відвідування клієнтів у відділеннях роздрібних банків зменшиться на 36%, тоді як

мобільні операції зростуть на 121% та становитимуть 88% від усіх банківських операцій [19].

У дослідженні компанії Juniper Research під назвою Retail Banking: Digital Transformation & Disruptor Opportunities 2020-2024 зазначається, що до 2024 року число користувачів цифрового банкінгу у світі досягне 3,6 млрд, що на 50% більше, ніж в 2020 році [20].

За даними звіту European Retail Banking Radar до 2023 року чисельність клієнтів банків досягне 85 млн у порівнянні з 15,6 млн в 2019 р. Приріст кількості цифрових банків буде в першу чергу забезпечений коштом представників Y – (мільєніалів) і Z-покоління, які вважають за краще використовувати цифрові продукти [21].

На сьогодні в Україні працюють шість цифрових банків, створених за принципом «банку в банку», які є незалежними структурами, що розвивають цифрові продукти під окремим брендом. До таких банків віднесено: O. Bank («Ідея Банк»), «Монобанк» (Universal Bank), «Тодобанк» («Мегабанк»), Izibank (Universal Bank), Sport bank («Оксі Банк» та «Таскомбанк»), Neobank («АКБ «Конкорд»).

Monobank є роздрібним продуктом АТ «Універсал Банк», який виник у рамках співпраці з командою Fintech Band і працює тільки на мобільних пристроях. Має 3,1 млн клієнтів і займає третє місце за емісією карток в Україні за 2020 рік (більше випустили тільки державні Ощадбанк і ПриватБанк). Отримав прибуток у \$8,6 млн на рік при інвестиціях у \$2 млн. У необанку є чітка бізнесова і маркетингова стратегія.

Todobank – це стартап, який став продовженням мобільного застосунку «Megabank Online» від Мегабанку і працює на його ліцензії. Основна відмінність сервісу від інших необанків: щоб стати клієнтом todobank, необов'язково замовляти карту todobank. Досить завантажити мобільний додаток і почати використовувати todo за допомогою будь-якої карти українського банку. Izibank – сучасний мобільний додаток для українців, які захоплюються спортом і активним способом життя, що містить великий вибір банківських послуг. Створений спільно з групою «ТАС» і працює на ліцензії АТ «Таскомбанк». Початкові інвестиції проекту становлять 2 млн дол. Має спеціально створену під izibank службу підтримки з молодих фахівців. У планах стартапу емісія 250-300 тисяч власних карток izibank.

Sportbank – спільний проект IT-компанії Duvotech і компанії N1. Здійснює діяльність на базі ліцензії Оксі Банку. Метою створення банку прагнення створити ком'юніті банк і об'єднати навколо фінансових послуг всіх, хто має відношення до спорту. O. Bank – проект Idea Bank, відповідно і працює на підставі його ліцензії. Серед переваг можна виділити: інтегрований цифровий гаманець Masterpass by Mastercard. Безплатні P2P-перекази й зняття коштів з банкомату без комісії, щоправда, тільки на 4 перші місяці користування. Neobank – стартап від Concord Bank. Основний вектор розвитку банку орієнтація на обслуговування ФОП та юридичних осіб. Підприємці зможуть надавати окремий доступ своєму бухгалтеру. За допомогою банку можна буде «відкрити» касовий апарат в телефоні [22].

Варто зазначити, що вартість послуг цифрових банків менша у порівнянні з тарифами традиційних банків внаслідок економії операційних витрат.

З метою виявлення перспектив просування банківського бізнесу у сфері цифрового банкінгу проведено SWOT-аналіз його розвитку в Україні (рис. 5).

Серед ключових переваг для банків виділено підвищення рентабельності операційної діяльності та розширення клієнтського портфеля. Як основний недолік цифрової трансформації більшість керівників банків відзначають її значну вартість. Витрати банків на IT в середньому розподіляються таким чином: 60,3% IT-бюджету спрямовані на підтримку наявної інфраструктури; 18,7% – на розвиток нової інфраструктури програмного забезпечення; 14,1% – на нову апаратну інфраструктуру; 6,9% – на стратегію, розвиток бізнес-процесів і планування.

За даними агентства «Ернст енд Янг», IT-бюджет середнього банку у 2020 році перебував в межах 10-15 млн грн. (400-600 тис. дол. США), суми якого недостатньо для просування цифрової трансформації, особливо якщо понад 60% йде на підтримку наявної IT-інфраструктури [11, с. 37].

Не сприяє розвитку цифровому банкінгу чинне законодавство, яке не відбиває сучасні тенденції розвитку IT-галузі. Так, в базовому Законі України «Про банки і банківську діяльність» відсутні такі поняття як «електронний банкінг», «цифровий банк», «Інтернет-банкінг» або «банківське обслуговування за допомогою Інтернету» [23].

Створення «цифрового банку» (необанка) можливо тільки на базі традиційного банку, оскільки відкриття і ведення рахунків є виключно банківською діяльністю та вимагає отримання ліцензії НБУ. Те ж стосується і випуску платіжної картки, емітентом якої може бути тільки банк, відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [24]. Завдяки політиці НБУ по «Очищенню банківського сектора» з 2013 по 2020 рік з ринку було виведено близько 108 банків, що тільки посилило недовіру населення до банків [25].

Наявність цифрового розриву також уповільнює розвиток цифрових банків. Що стосується рівня проникнення Інтернету, то в містах з населенням понад 100 тис. жителів цей показник становить 74%, а в селах – 58% [26].

Серед ключових ризиків, що виникають в процесі розвитку цифрових банків, відзначимо ризики втрати особистих даних, ризики шахрайства, технологічні та операційні ризики. Так, наприклад, в результаті кібератаки DarkVishnya («Темна вишня») в Східній Європі у 2017-2018 рр. вісім банків зазнали збитків в розмірі декількох десятків мільйонів доларів [27].

Недооцінка банками нових тенденцій і інноваційної культури також становить загрозу для подальшого розвитку цифрового банкінгу. Вже близько 88% світових постачальників фінансових послуг вважають, що їх ринкова частка знаходиться під тиском фінтех-інноваторів, і шукають можливості для впровадження цих інновацій у власний бізнес [11]. В Україні банки не бачать такої загрози, а тому практично не задовольняють попит молодого покоління, яке приймає цифрові технології як необхідність і є найбільш активним користувачем Інтернету (97% у віці від 15 до 24 років і 96% у віці від 25 до 34 років) [28]. Вказані фактори знижують їх конкурентоспроможність і зменшують

<p style="text-align: center;"><u>Переваги</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ зростання продуктивності праці і підвищення якості роботи; ✓ збільшення прибутковості завдяки відсутності витрат на філії; ✓ скорочення часу виведення нових банківських продуктів на ринок; ✓ підвищення лояльності клієнтів і можливість встановлення швидкого зворотного зв'язку з клієнтами; ✓ розширення клієнтської бази, особливо за рахунок залучення молодих клієнтів; ✓ поліпшення операційної діяльності та підвищення ефективності оперативного управління банком. 	<p style="text-align: center;"><u>Недоліки</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ висока вартість цифрової трансформації; ✓ застаріле законодавство; ✓ відсутність досвіду і технологічних знань у членів правління і співробітників банку в фінтех-галузі; ✓ обмежена чисельність діджитал-спеціалістів; ✓ відсутність у половини банків цифрової стратегії розвитку; ✓ недовіра клієнтів до банківських установ; ✓ необхідність забезпечення безпеки і конфіденційності; ✓ залежність від технологій; ✓ слабкий рівень інфраструктури ІКТ в ряді регіонів України.
<p style="text-align: center;"><u>Можливості</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ поява нових, більш дешевих технологічних рішень; ✓ скорочення цифрового розриву між містом і сільською місцевістю, між різними регіонами України, між різними країнами; ✓ розвиток фінансової інклюзії населення; ✓ розвиток «безготівкової економіки»; ✓ подальший розвиток державою програми цифрової трансформації 	<p style="text-align: center;"><u>Ризики</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ можливість кібератак, несанкціонований доступ до персональних і корпоративних даних; ✓ інтернет-шахрайство; ✓ технологічні ризики (неполадки в роботі, перебої або відсутність доступу в систему); ✓ операційні ризики (помилки при виконанні операцій); ✓ поширення негативної інформації про роботу банку незадоволеними клієнтами; ✓ посилення нерівності праці, викликаного небажанням співробітників навчатися; ✓ недооцінка нових тенденцій та інноваційної культури; ✓ вивезення грошових коштів з країни для приховування активів від регулюючих органів; ✓ скорочення робочих місць

Рисунок 5 – SWOT-аналіз розвитку цифрового банкінгу в Україні

можливості щодо збільшення клієнтського портфеля. Крім цього, розвиток цифрових банків може мати негативний соціальний ефект в майбутньому, оскільки банки не потребують відділень, що призводить до скорочення робочих місць і збільшення нерівності на ринку праці.

Як вказують дослідження в подальшому розвиток цифрового банкінгу в першу чергу буде залежати від удосконалення IT-технологій, що дозволяють знизити витрати на цифрову трансформацію банківських установ, від пошуку нових способів захисту даних в умовах зростання кібератак, а також від скорочення цифрового розриву між містом і сільською місцевістю.

Наразі Україна по ряду показників володіє необхідним потенціалом для розвитку цифровізації своєї економіки, демонструючи сильні позиції в міжнародних рейтингах. Відтак, у рейтингу Світової цифрової конкурентоспроможності (World Digital Competitiveness Ranking) у 2021 році Україна посіла 54 місце з 64 країн світу, в Глобальному індексі кібербезпеки займала 54-е місце зі 175 країн (2019 рік), в Рейтингу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (The ICT Development Index) – 79-е місце зі 176 країн [29; 30].

Також на розвиток цифрового банкінгу впливає рівень розвитку фінансової інклюзії населення [31, с. 260], підвищення якого є стратегічною метою НБУ [32]. Подальше розповсюдження COVID-19 у світі, на думку ряду аналітиків, також буде сприяти розвитку цифрових банків, оскільки дозволить дотримуватися заходів соціального дистанціювання і знизить ризик залежності від критично важливих співробітників банку, які можуть захворіти [33].

Попередні дослідження вказують на те, що вплив FinTech інновацій на банківський бізнес проявляється у трансформації наявних видів банківських послуг і появі нових їх різновидів. Такі послуги призводять до кардинальних змін у банківстві, у тому числі до змін у підходах до управління та побудови бізнес-моделей у секторі фінансових корпорацій. Юридичні та фізичні особи, як споживачі послуг, можуть отримати ряд додаткових переваг і можливостей від розвитку FinTech інновацій.

В залежності від ступеня інтеграції банків та FinTech сегменту можна виділити чотири рівні взаємодії між цими суб'єктами ринку фінансових послуг: традиційний банкінг, цифровий банкінг, відкритий

банкінг та Open-X банкінг. Нині фактично співіснують три моделі – традиційний, цифровий та відкритий банкінг, але найбільш життєздатними й працюючими є цифровий і відкритий банкінг. Аналітичні дослідження підтверджують, що наявність повного спектра цифрових послуг банку для споживачів є набагато важливішою, ніж фізична наявність підрозділів банку. На рисунку 6 представлено узагальнену адаптаційну схему розвитку фінтех-інновацій в банківській діяльності.

Згідно вказаної схеми співпраця банків з фінтех-стартапами у кінцевому підсумку завершується розробкою і реалізацією сучасного інноваційного продукту, прибутковість якого може мати певний спектр мін-

ливості, оскільки існують певні особливості процедури розробки банківських інноваційних продуктів та послуг.

Банківська установа при цьому має певні альтернативи: вдосконалити наявний продукт; розробити новий для банку, але уже відомий для ринку продукт, створити цілком новий (невідомий для ринку) продукт.

Проте необхідно враховувати, що принципово новий продукт може відразу і не принести банку доходів, але сприятиме нарощуванню банківської технології та індустрії, підвищенню позитивного іміджу банку.

До найважливіших етапів розробки нових інноваційних продуктів віднесено: розробка концепції банківського інноваційного продукту; формалізація та

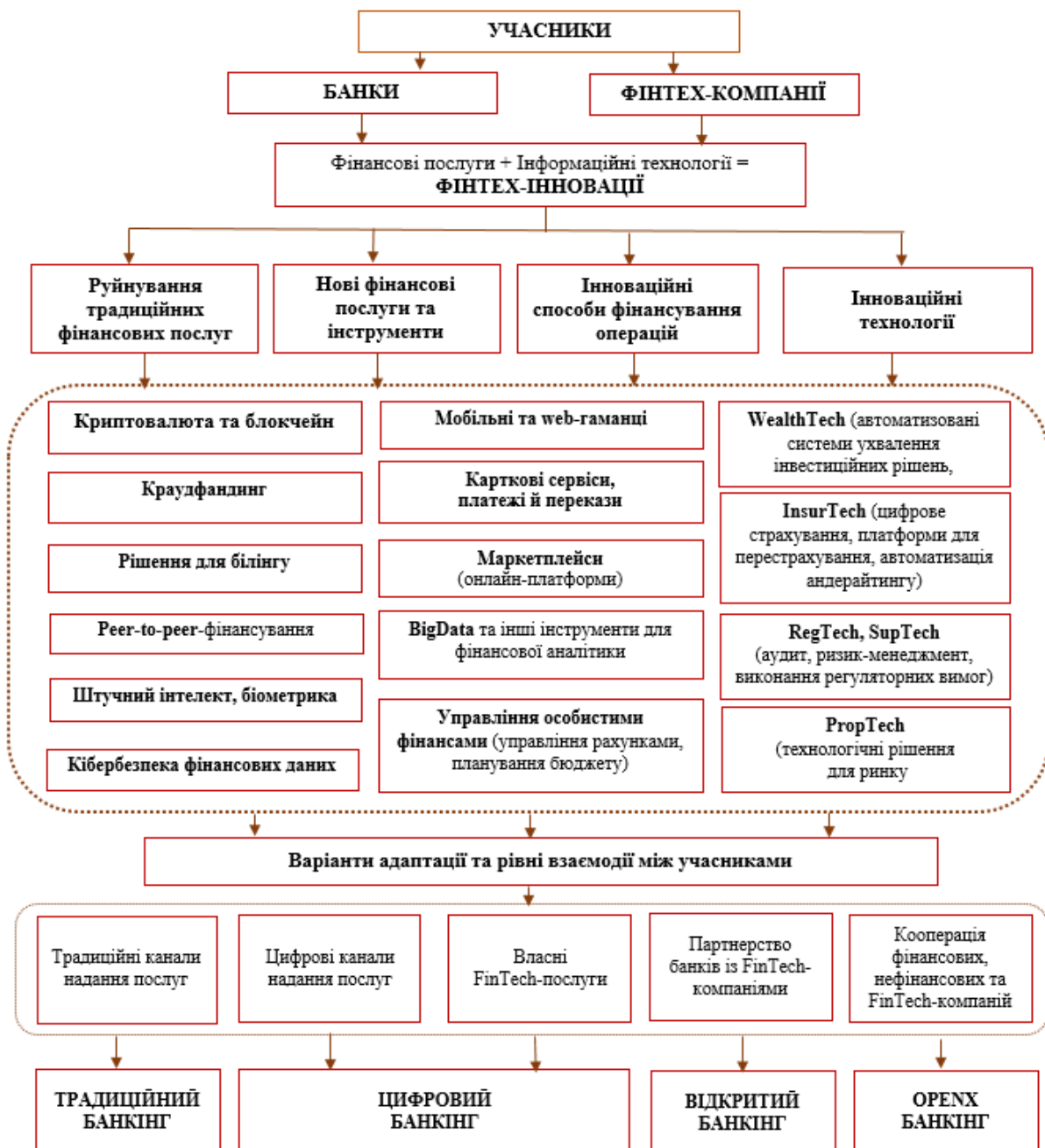

Рисунок 6 – Адаптаційна схема розвитку фінтех-інновацій і банківської діяльності

Джерело: [34]

опис банківського інноваційного продукту; маркетингові дослідження інноваційності продукту; розробка, погодження та затвердження інноваційного продукту; впровадження інноваційного продукту.

Висновки. Результати наукового дослідження надали можливість встановити, що основними перевагами інтеграції фінтех-рішень в банківські сервіси є: швидкість операцій шляхом автоматизації й зменшення людського фактора; перспектива швидкого масштабування без необхідності розширення мережі відділень, поступовий перехід від офлайн до онлайн і мобільного банкінгу; зручність отримання банківської послуги без прив'язки до відділень і бізнес-графіку; комплексні конкурентні переваги в довгостроковій перспективі; унікальність, нові рішення надають значні конкурентні переваги; підвищення продажів; зростання доходів; зменшення витрат для банків, підвищення економічної ефективності.

Виокремлені переваги слугують тригером для розвитку потенційних можливостей розвитку банківського бізнесу на фінтех-ринку України: розвиток кешлес-економіки, підвищення рівня цифрової та фінансової грамотності споживачів та бізнесу, підвищення інвестиційного потенціалу та зростання ступеня розвитку FinTech, інтеграція української FinTech екосистеми до світового фінансового простору, подальший розвиток цифрової інфраструктури фінансового ринку.

Успішна реалізація потенційних фінтех-рішень в банківській сфері спрямована на досягнення довгострокових стратегічних цілей розвитку банку, пов'язаних з упровадженням інноваційних методів роботи, нових банківських продуктів і послуг для збільшення та розширення клієнтської бази, підвищення його конкурентоспроможності й ефективності діяльності, комерціалізації накопичених сучасних знань, технологій і обладнання.

Список використаних джерел:

1. Осиповського А.В., Михайлин А.В. Розвиток фінансових технологій в сфері банківських послуг: основні напрями. *Молодий вчений*. 2017. № 26 (160). С. 124–127. (дата звернення: 15.12.2021).
2. Global FinTech Adoption Index 2019. Ernst & Young. URL: <https://asdtteam.com/blog/global-fintech-adoption-index-2019-report-highlights>. (дата звернення: 13.12.2021).
3. Pulse of FinTech H2'20. February 2021. KPMG. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf>. (дата звернення: 15.12.2021).
4. Банки та фінтех-компанії: сила – в єдності (2020). Фінансовий пульс. URL: finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews/Banki%20та%20фінтех-компанії.pdf. (дата звернення: 12.12.2021).
5. Каталог фінтех-компаній України 2020 (2020) Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL: <https://fintechua.org/market-map> (дата звернення: 20.12.2021).
6. The BAI Global Innovation Awards. Bank Administration Institute. URL: <https://www.bai.org/globalinnovations/awards/categories> (дата звернення: 20.12.2021).
7. Number of Fintech startups worldwide from 2018 to 2020, by region. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region>. (дата звернення: 20.12.2021).
8. World Fintech Report 2019 Capgemini. URL: https://www.capgemini.com/es-es/wp-content/uploads/sites/16/2019/06/World-Fintech-Report-WFTR-2019_Web.pdf. (дата звернення: 20.12.2021).
9. Open Banking could be worth £18bn a year to UK consumers and SMEs. Finextra. URL: <https://www.finextra.com/newsarticle/34029/open-banking-could-be-worth-18bn-a-year-to-uk-consumers-and-smes-report> (дата звернення: 20.12.2021).
10. FS industry ready to shift from Open Banking to «Open X». Finextra. URL: <https://www.finextra.com/newsarticle/33935/fs-industry-ready-to-shift-from-open-banking-to-open-x>. (дата звернення: 20.12.2021).
11. Опитування українських банків та фінтех-компаній – 2019. USAID FST Activity (2019) URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/12/FinTech-Survey-Report_UKR_12-12-2019.pdf (дата звернення: 20.12.2021).
12. Особливості фінтеху в Україні: проблеми і перспективи. URL: <http://ipkey.com.ua/uk/partners-6/1178-osobennosti-finteha-v-ukraine-problemy-i-perspektivy.html>. (дата звернення: 20.12.2021).
13. Банки та фінтех-компанії: чи очікується перерозподіл ринку (2020). Фінансовий пульс. URL: <http://finpuls.com/ua/financial/reviews/news/Banki-ta-finteh-kompan-ochkutsya-pererozpodil-rinku.htm> (дата звернення: 20.12.2021).
14. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku>. (дата звернення: 20.12.2021).
15. Autonomous Research. URL: <https://www.autonomous.com> (дата звернення: 20.12.2021).
16. Чат-бот / Бізнес Консьєрж-сервіс (2020). URL: <https://raiffeisen.ua/ru/biznesu/onlajn-servisy/chat-bot-business-concierge-service> (дата звернення: 20.12.2021).
17. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 20.12.2021).
18. Fintech Trends that will Transform Banking and Financial Services in 2019, Perfectial. URL: <https://perfectial.com/blog/fintech-trends-2019> (дата звернення: 15.12.2021).
19. Branches in decline: last one out, turn off the lights. URL: <https://thefinancialbrand.com/66228/bank-credit-union-branch-traffic> (дата звернення: 15.12.2021).
20. Digital Banking Users to Reach 3,6 Billion by 2024, an Increase of 50%. URL: <https://technologymirror.com.ng/digital-banking-users-to-reach-3-6-billion-by-2024-an-increase-of-54> (дата звернення: 20.12.2021).
21. Chikova D., Kent S., Freddi R. European Retail Banking Radar 2019. URL: <https://www.kearney.com/financial-services/article/?a/european-retail-banking-radar-2019> (дата звернення: 20.12.2021).
22. Українські необанки: ключові гравці й потенційні ніші для розвитку. URL: <https://elnews.com.ua/uk/ukrayinski-neobanky-klyuchovi-gravci-j-potencijni-nishi-dlya-rozvitku> (дата звернення: 10.12.2021).
23. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 15.11.2021).
24. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 5.04.2001 р. № 2346-III. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 15.11.2021).

25. Зрозуміти та відпустити: причини та результати «великого банківського очищення» (2020). Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://badbanks.bank.gov.ua> (дата звернення: 30.11.2021).
26. The Global Innovation Index 2020. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-full-report-2020.pdf> (дата звернення: 20.12.2021).
27. Андреева А. Кібербезпека: названі основні ризики для банків. URL: <https://finance.liga.net/bank/novosti/kiberbezopasnost-nazvanu-glavnye-riski-dlya-bankov> (дата звернення: 10.12.2021).
28. Пісарев А. У яких банків немає мобільних додатків? URL: <https://minfin.com.ua/2019/10/18/39314319> (дата звернення: 10.12.2021).
29. World Digital Competitiveness Ranking. URL: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness> (дата звернення: 20.12.2021).
30. The ICT Development Index (IDI). URL: https://read.itu-ilibrary.org/science-and-technology/measuring-he-information-society-report-2017_pub/80f52533-e54ede5f-en#page1 (дата звернення: 20.12.2021).
31. Корнівська В.О. Цифровий банкінг: ризики фінансової дигіталізації. *Проблеми економіки*. 2017. № 3. С. 254–261.
32. У 37% українців немає банківських рахунків Mastersard. Minfin [Ministry of Finance]. URL: <https://minfin.com.ua/2020/02/28/41210909> (дата звернення: 15.12.2021).
33. Auer R., Cornelli G. Frost J. Covid-19: cash and the future of payments. URL: <https://www.bis.org/publ/bisbull03.pdf> (дата звернення: 15.12.2021).
34. Рубанов П.М. FinTech інновації як детермінанти розвитку національної економіки. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79260/1/diss_Rubanov.pdf (дата звернення: 30.11.2021).

References:

1. Osipovskaya, A.V., Mikhailin, A.V. (2017) Rozvytok finansovykh tekhnolohiy v sferi bankiv'skykh posluh: osnovni napriamky [Development of financial technologies in the sphere of banking services: main directions]. *Young scientist*, 26, 124–127. (accessed: 15 December 2021).
2. Ernst & Young (2019), «Global FinTech Adoption Index 2019», available at: <https://asdtteam.com/blog/global-fintech-adoption-index-2019-report-highlights> (accessed: 13 December 2021).
3. KPMG (2021), “Pulse of FinTech H2'20. February 2021”, available at: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf> (accessed: 15 December 2021).
4. Finpuls (2021), Banky ta fintekh-kompanii: syła – v iednosti. [Banks and FinTech companies: strength in unity], available at: finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews.pdf (accessed: 12 December 2021).
5. “Kataloh fintekh-kompanii Ukrainy 2020” (2020), [Catalog of Fintech Companies of Ukraine 2020], available at: <https://fintechua.org/market-map> (accessed: 12 December 2021).
6. Bank Administration Institute (2020), “The BAI Global Innovation Awards”, available at: <https://www.bai.org/globalinnovations/awards/categories> (accessed: 20 December 2021).
7. Statista (2020), “Number of Fintech startups worldwide from 2018 to 2020, by region”, available at: <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region> (accessed: 20 December 2021).
8. Capgemini (2019), “World Fintech Report”, available at: https://www.capgemini.com/es-es/wp-content/uploads/sites/16/2019/06/World-FinTech-Report-WFTR-2019_Web.pdf (accessed: 20 December 2021).
9. Finextra (2019), “Open Banking could be worth £18bn a year to UK consumers and SMEs”, available at: <https://www.finextra.com/newsarticle/34029/open-banking-could-be-worth-18bn-a-year-to-uk-consumers-and-smes-report> (accessed: 20 December 2021).
10. Finextra (2019), “FS industry ready to shift from Open Banking to “Open X””, available at: <https://www.finextra.com/newsarticle/33935/fs-industry-ready-to-shift-from-open-banking-to-open-x> (accessed: 20 December 2021).
11. USAID FST Activity (2019), Opytuvannia ukrains'kykh bankiv ta fintekh-kompanij – 2019 [Survey of Ukrainian banks and FinTech companies], available at: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/12/FinTech-Survey-Report_UKR_12-12-2019.pdf (accessed: 20 December 2021).
12. Ipkey (2020), Osoblyvosti fintekha v Ukraini: problemy i perspektyvy [Features of FinTech in Ukraine: problems and prospects], available at: <http://ipkey.com.ua/uk/partners-6/1178-osobennosti-fintekha-v-ukraine-problemy-i-perspektivy.html> (accessed: 20 December 2021).
13. Finpuls (2021), Banky ta fintekh-kompanii: chyochikuiet'sia pererozpodil rynku. [Banks and FinTech companies: is market redistribution expected?], available at: finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews.pdf (accessed: 20 December 2021).
14. National Bank of Ukraine (2020), “Strategy of Ukrainian Financial sector development until 2025”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku> (accessed: 20 December 2021).
15. Autonomous Research (2020). Official web-site. available at: <https://www.autonomous.com> (accessed: 20 December 2021).
16. ChatBot / Business Concierge Service (2020), available at: <https://raiffeisen.ua/ru/biznesu/onlajn-servisy/chat-bot-business-concierge-service> (accessed: 20 December 2021).
17. National Bank of Ukraine (2020). Official web-site. Available at: <https://bank.gov.ua/> (accessed: 20 December 2021).
18. Perfectial (2019), “Fintech Trends that will Transform Banking and Financial Services in 2019”, available at: <https://perfectial.com/blog/fintech-trends-2019> (accessed: 15 December 2021).
19. The Financial Brand (2021). Branches in decline: last one out, turn off the lights. available at: <https://thefinancialbrand.com/66228/bank-credit-union-branch-traffic> (accessed: 15 December 2021).
20. Digital Banking Users to Reach 3.6 Billion by 2024, an Increase of 50%. available at: <https://technologymirror.com.ng/digital-banking-users-to-reach-3-6-billion-by-2024-an-increase-of-54> (accessed: 20 December 2021).
21. Chikova D., Kent S., Freddi R. (2019). European Retail Banking Radar. Available at: <https://www.kearney.com/financial-services/article/?a/european-retail-banking-radar-2019> (accessed: 20 December 2021).
22. Elnews (2021) Ukrainy'ski neobanky: klyuchovi hravtsi y potentsiyni nishi dlya rozvytku [Ukrainian neobanks: key players and potential niches for development], available at: <https://elnews.com.ua/uk/ukrayynski-neobanky-klyuchovi-gravczy-j-potenzijni-nishi-dlya-rozvytku> (accessed: 10 December 2021).
23. Pro banky i bankiv'sjku dijajlnistj [About banks and banking]: Ukraine's Law 07.12.2000 № 2121-III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (accessed: 15 November 2021).

24. Pro platizhni systemy ta perekaz ghroshej v Ukraini [On payment systems and money transfer in Ukraine]: Ukraine's Law 05.04.2001 № 2346-III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (accessed: 15 November 2021).
25. Zrozumity ta vidpustyty: Prychyny i rezul'taty «velykogho bankivskogho ochyshhennja» [Understand and Release: The Causes and Results of the «Great Bank Cleanup»]. Official web-site of the National Bank of Ukraine]. Available at: <http://badbanks.bank.gov.ua> (accessed 30 November 2021).
26. The Global Innovation Index 2020. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-full-report-2020.pdf> (accessed: 20 December 2021).
27. Andreeva A. (2021) Kiberbezopasnost': Nazvany glavnye riski dlya bankov [Cybersecurity: The main risks for banks are identified]. Available at: <https://finance.liga.net/bank/novosti/kiberbezopasnost-nazvany-glavnye-riski-dlya-bankov> (accessed 10 December 2021).
28. Pisarev A. U yakykh bankiv nemaye mobil'nykh dodatkov? [Which banks don't have mobile applications]. Available at: <https://minfin.com.ua/2019/10/18/39314319> (accessed 10 December 2021).
29. World Digital Competitiveness Ranking. Available at: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness> (accessed 20 December 2021).
30. The ICT Development Index (IDI). Available at: https://read.itu-ilib.org/science-and-technology/measuring-the-information-society-report-2017_pub/80f52533-e54ede5f-en#page1 (accessed 20 December 2021).
31. Kornivskaja V.O. (2017) Cyfrovij bankingh: ryzyky finansovoi dyhitalizacii [Digital banking: risks of financial digitalization]. *Problemy ekonomiky*, Vol. 3, pp. 254–261.
32. U 37% ukrainsev net bankovskikh schetov Mastersard [37% of Ukrainians don't have bank accounts – Mastercard]. Minfin [Ministry of Finance]. Available at: <https://minfin.com.ua/2020/02/28/41210909> (accessed 15 December 2021).
33. Auer R., Cornelli G. Frost J. Covid-19: cash and the future of payments. Available at: <https://www.bis.org/publ/bisbull03.pdf> (accessed 15 December 2021).
34. Rubanov P.M. (2020) FinTech innovations as determinants of national economy development. Available at: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79260/1/diss_Rubanov.pdf (accessed 30 November 2021).

Nakonechna Olena, Mykhailyk Olga
International University of Finance

FINTECH IN BANKING BUSINESS: FEATURES OF DEVELOPMENT AND POTENTIAL OPPORTUNITIES

The study assesses the current state of fintech development of the global banking business, analyses the level of penetration of FinTech services into foreign markets and identifies trends in modern global investment in fintech companies. The banking FinTech-market of Ukraine is monitored and its main segments, in which domestic banks operate are identified. Fintech products of cooperation of Ukrainian banks and fintech companies are characterised. The main factors that contributed to the emergence and development of FinTech are considered. Those factors are unique to Ukraine and they include development of technology and innovation, the improvement to the legal and regulatory environment, access to the capital market, the search for alternative ways of financing the banking business, qualification. It is established that successful and promising areas of the banking business development in Ukraine are artificial intelligence, open banking, blockchain and digital banking. In order to identify prospects for further promotion of the banking business, a SWOT analysis of the digital banking development in Ukraine is conducted. The adaptation scheme of introducing fintech-innovations into banking is also formed; the peculiarities of the procedure of developing banking innovative products and services are described. The main advantages of integrating fintech solutions into banking services are identified and the potential opportunities for the banking business development in the fintech market of Ukraine are outlined. These include the development of a cashless economy, an increase in the level of digital and financial literacy of consumers and businesses, the development of investment potential and an increase in the degree of FinTech development, the integration of the Ukrainian FinTech ecosystem into the global financial space, further development of the digital infrastructure of the financial market. The important role of the National Bank of Ukraine in the development of financial technologies and cooperation of commercial banks and fintech companies is highlighted. The results of analysing the impact of fintech on the banking sector helped to predict scenarios for creating innovative products and services for customers based on fintech solutions. It is established that the implementation of the developed measures is aimed at achieving long-term strategic goals of the bank development related to the introduction of innovative methods of work, new banking products and services for increasing and expanding the customer base, increasing its competitiveness and efficiency, commercialising modern accumulated knowledge, technologies and equipment. Further research will be aimed at an in-depth study of certain areas of cooperation between fintech and banking.

Key words: *FinTech services, FinTech companies, banking FinTech solution, artificial intelligence, open banking, blockchain, digital banking.*

JEL classification: G21, G23, O16